IV. évfolyam. Arad, 1889. Október 1. Kedd. 265-dik szám.

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hova a hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendő.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnep utáni napokon.

Előfizetési árak:

helyben:		vidékre	
1 évre	12.— frt	1 évre	14.— frt
fél évre	6.— frt	fél évre	7.— frt
¼ évre	3.— frt	¼ évre	2.50 frt
1 hóra	— frt	1 hóra	1.20 frt

Hirdetések díja:
A hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr., minden következőnél 4 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 krajczár.

Reflexiók.

Arad, szept. 30.

Mostanában sürüen találkozunk az ellenzéki lapok azon hangoztatásával, az ellenzéki vezérek és nemvezérek azon biztatásával, hogy ők nem akarnak forradalmat, hanem békés, alkotmányos uton akarják programmjokat érvényesiteni.

Nem kétkedünk sokaknál e szavak őszinteségében; nem kétkedünk, hogy a sziv teljességéből szólnak az ajkak s vezéreltetnek az irótollak. Miután azonban a hazában meglehetősen el van terjedve azon baljóslatu vélemény, hogy az ellenzéki vezérek és nemvezérek közt nagy számmal vannak olyanok is, kiknek őszinteségében bizni nem lehet, az erre vonatkozó aggodalmak megszüntetése végett bátorkodunk az illetőktől, némi felvilágositást kérni.

Csak nem rég volt, hogy azon férfiu, ki a nemzet bizonyos részére most is bübájos hatást gyakorol, az „inkompatibilis" elvet hirdette, s mire vonatkozólag az esküdtszék mondott kárhoztató itéletet; s ki legujabb leveleiben is azt irja: »Az én politikai hitvallásom fejtegetésére jelenben nincs vélemény nyilatkozati szabadság a magyar hazában," s mely szavak után bátran oda tehette volna: de még Angliában sem, mert ily elvek fejtegetéseért kergették ki ezelőtt nehány évvel Angliából Ledru Rolint és társait. Már a kik az esküdtszéki itélet után most is Kossuth nevében izgatnak, annak zászlaját lobogtatják, annak hiveinek hirdetik magukat; a két valószinüség között az-e valószinübb, hogy vezérük elvét, az inkompatibilis elvet megvetik vagy pedig a vezérrel együtt az elvet is elfogadják, de a büntetéstől félelemből, „mert ily vélemény fejtegetésére nincs nyilatkozati szabadság" — azt kimondani nem merik s követve Taleyrand azon mondatát, hogy »a nyelv azért adatott az embernek, hogy valódi szándékait elleplezze«, uton utfélen hirdetik, hogy ők forradalmat nem akarnak?

Hihető, hogy az ellenzék ez interpellacziót mint mindig, midőn zsákutczába szorittatik, nem fogja érdemesnek találni a feleletre.

Annyit azonban előlegesen is bátorkodunk nyilvánitani, miszerint előttünk valószinübbnek látszik az utóbbi eset. Mert az, hogy az ember valakit politikai vezérül elismerjen, zászlaja alatt küzdjön, s e mellett elveit megvesse: ez lehetetlen, ez képtelen dolog. S azért felettébb érdekes volna tudni, mikép lehetne e rejtélyek rejtélyét megfejteni; az inkompatibilis elvet békés uton, forradalom nélkül érvényesiteni? Kétségkivül csak ugy, miként Miletits és Mocsonyi békés alkotmányos uton akarták az országot szétdarabolni.

Hogy az illetők erre vonatkozólag valódi szándékukat elleplezzék; ez igen természetes azért is, mert vannak esetek, midőn az ember semmi áron nem volt volna rávehető, hogy valamely ügyet vagy tervet hozzájárulása által előmozditani segitsen, ha már kezdetben annak minden ágabogával s következéseivel megismerkedett volna, ha pedig csak lassanként lépcsőről-lépcsőre vezettetik bele, ha a rábeszélés igérőszere csak morzsalékokban nyujtatik nekik, az ügy buzgó apostolaivá válhatnak.

Mert az első lépés maga után vonja a másikat, a másik a harmadikat s igy tovább addig, midőn már többé nincs helye a visszalépésnek.

Igy szoktak rendesen előkészittetni minden állammerényletek, szintugy felülről, mint alulról.

Fentebb emlitők, miszerint nem kétkedünk sokaknál a szavak őszinteségében; nem kétkedünk, hogy a társadalmi rendet fenyegető vihart, befolyásuk egész erejével akarták feltartóztatni. De egyuttal engedjék meg erre vonatkozólag azon hitünket nyilvánithatni, miután a mérsékelt ellenzék is az adók sokasága, stempli, trafik s több effélék kárhoztató felemlitésével izgatott s szerzett magának népszerüségét Ily előzmények után a netaláni vihar feltartóztatása csak népszerüségük koczkáztatásával történhetik.

A nép nagy tömege még rendes időviszonyok közt is, midőn izgatói nincsenek, hajlandó a tulságokra s menynyivel hajlandóbb lesz erre, midőn az időviszonyok a kedélyeket lázas feszültségben tartják s a népizgatók — pardon — népboldogitók, akarám mondani, paradicsomi boldogságot igérnek a népnek! Hol e népboldogitó izgatások nyilt fülekre találnak, ott egy Demosthenes is tapasztalni fogja e mondat igazságát:

Gegen den Unsinn kämpfen auch die Götter selbst vergebens!

Ki ily időviszonyok közt mérsékletre int, az a szabadság ellenségeül szidalmaztatik; a ki pedig tulságos igéreteket tesz az bálványa lesz a népnek, s mennél tulságosabbak az igéretek, a bálvány is annál nagyobb népszerüséggel fog birni.

A forradalmi időszakok erre bő anyagot szolgáltatnak.

Az ellen bizonyosan senkinek sem lesz kifogása, hogy egy történetileg kimagasló egyéniséget, a ki eszméinek terjesztésében, egy uj korszak alapját vetette meg, több helyhatóság diszpolgárául megválasztották, tekintettel arra, hogy az önként számüzöttet meglátogatói részben indokolt, nagyobb részben azonban veszélyes propagandáikkal folytak be arra nézve, hogy az ily kitüntetések folyamatosan időről-időre nagyobb számban mutatkozzanak, — de az ellen igen is lehet kifogásunk, hogy azon eszmék és törekvések, melyeknek a jelen időben történendő elfogadása vagy alkalmazása az egész jelenlegi alkotmányos rendszert felforgathatnának, működési vezér elvül elfogadtassanak.

Különben az ellenzék által annyiszor hangoztatott korrupcziót időszakunkban semmi sem jelezi vérlázitóbban, mint az, hogy rendesen a zerkölcsileg legbélyegzettebb emberek védelmezik, a gonoszokat és gazokat, és a legbecsületesebb emberek azok zaklatásainak, gyanusitásainak és sárral való dobálásainak vannak kitéve, kik jellemüket és becsületüket tekintve a védőknek mintaképeül szolgálhatnának.

Miniszteri értekezlet. Vasárnap délelőtt több órai miniszteri értekezlet tartatott. Tisza miniszterelnök este két napi tartózkodásra Gesztre utazott.

Ellenzéki rőstelkedés. A méltatlan s felelősség nélkül való vádaskodások azon rendszere felől, mely a Kokán pert alkalmából inaugurálttatott, bizonnyal minden embernek meg van a maga véleménye. S mi azt hisszük, hogy azok a férfiak, a kiknek neve igy meghurczoltatott, tartoznak ugyan viselt állásuknak s a közérzületnek, hogy bebizonyitsák e fölmerült rágalmak teljes alaptalanságát, de nem szorulnak elégtételre azok miatt. Igy nem keresünk elégtételt abban, hogy Melczer Gyula, Borsodmegye ellenzéki alispánja, a „P. N." hasábjain nagy haraggal kel ki Kozma Ferencz miniszteri tanácsos meghurcolása ellen s teljes elismeréssel adózik e kitünő tisztviselő érdemeis egyéniségének. Mikor ezt reprodukáljuk, örömünket fejezzük ki, hogy ellenzéki részről is megsokalták azt a methodust, mely igy akart dulni mások becsülete felett. Kivánatos, hogy az ily támadások s e rendszer repudeálása ne szoritkozzék Borsodmegyére, hanem érvényesüljön a közéletben átalán. Melczer leveléből a következőket adjuk:

„Ma nekem, holnap neked!" Tán némi önzés is hajt engem e sorok megirásárai hiszen magam is közhivatalnok vagyok Közhivatalaink nem nyujtanak fényes anyagi előnyöket, sőt jóformán nobile officiumok azok. De ha a nobilitás megszünnék, ha politikai sport lenne meghurczolni a köztisztviselőt, akkor minél kevesebb önérzetes ember fog lassankint közhivatalt vállalni. De ellepi majd mindjobban a hivatalokat a kalandor elem, mely, hacsak kizsákmányolhatja a köztisztességet, becsületére kevésé érzékeny. Majd szaporodnak a Kósárok, a mig fogynak a Kozma Ferenczek. De hiszen Kozma Ferencz teljes elégtételt nyert, mondják sokan. En ezt tagadom. A meghurczoltatást meg nem történtté nem teszik soha, sőt a kik a Kozma Ferenczre nézve fényesen hangzó fegyelmi itéletre sulyt helyeznek, azok mind olyanok, a kik az ellene szórt rágalmakat ugy sem hitték el. A kik pedig talán a rágalmakat elhitték, azoknak ma bizonyosan abban telik örömük, hogy a becsületes emberek teljesen felmentő fegyelmi itéletének nem hisznek. Amde ha van Kozma Ferencz méltatlan meghurczoltatásának valami haszna, ugy az abban áll, hogy mi magyar gazda és földmivelő osztály, a kik még mindig számitunk valamit e hazában, figyelmesekké lettünk arra, hogy a legjogosb küzdelembe mily könnyen vegyülhetnek igaztalan momentumok is. Figyelmesekké lettünk erre, mert most a mi kedves emberünket bántották meg. S én, mint a kö jogi alapon álló ellenzék egyik rendületlen, bár igénytelen hive azzal az óhajtással zárom be soraimat, hogy a mig kiméletlen erélylyel kell üldözni az anyagi előnyöket najhászó korrupcziót, addig épp oly erélylyel kell őrködni, hogy a bünösökkel együtt a tisztességesek és ártatlanok is ne szenvedjenek.

Orczy Béla báró, a király személye körüli miniszternek lemondásáról terjesztett hireket, a „Pester Lloyd" legutóbbi száma határozottan megczáfolja, kijelentve, hogy nincs ok a lemondásra és Orczy báró egészségi állapota is oly kitünő egy fél év óta, a minő már régen nem volt.

London, Gastein és Sadova.

Eckstädti Witzthum Károly Frigyes gr. e czim alatt adja ki emlékiratait az 1864—1866. év eseményeiről. Az emlékirat szerzője a königrätzi csata után Beust gróffal, kinek megbizatása volt III. Napoleonhoz, együtt hagyta el Bécset, hogy visszatérjen londoni nagyköveti állására és az ez időtájt történteket, a „Vae Victis" feliratu fejezetben ekképp adja elő:

Midőn Bécsből távoztunk, a megvert osztrák hadsereg Olmütznél gyülekezett és lassanként a főváros felé vonult. A szász trónörökös kis hadtestét a legjobb rendben vezette át a feloszlott olasz és magyar zászlóaljak között. A szász hadsereg, az ellenfél tanusága szerint, vitézül harczolt, számos derék tisztet és harczost veszitett, de egyetlen ágyut sem és csak egy leszerelt ágyujok maradt a csatatéren. A szászok Bécs közelében bevonultak a számukra kijelölt helyiségekbe és a trónörökös császári barátjának a julius 3-ki eseményekről az igazságnak megfelelő, hü jelentést tett. Albrecht főherczeget, kit Bécsbe hivtak, minden perben várták. Komolyan a háboru folytatására gondoltak, mert jól tudták, mily nagy volt a győztes porosz hadseregnek is a vesztesége. Szó volt róla, hogy a császári udvart átteszik Budára és Bécs környékén második csatát fogadnak el, mihelyest Albrecht főherczeg a főparancsnokságot átvette.

A titkos misszio, melylyel Ferencz József császár Beust bárót Ausztria és Szászország szorosan egybekapcsolt érdekeinek megóvására megbizta, a helyzetből származott A német Bund szét volt ugrasztva, a szövetségi szerződés XI. czikke nem akadályozta meg a háborut. A háboru minden szerződési kötelezettséget felbont. Ha az állam létele forog koczkán, akkor mindenki csak a maga érdekével számol.

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Október 1.)

Öt nap a havasokon.*)

— A fogarasi vadászat. —

III.

Izgatott és nyugtalan éj után, melynek nagy részét Bethlen Gábor czigarettázva szisszegte át, mert a seb fájdalmai teljes mértékben megérkeztek, fölvirradt a szombati hajnal. A reggeli alatt megérkeztek Fogarasról az orvosok is, és rögtön hozza láttak a kezeléshez. Konstatálták mindenek előtt, hogy csonttörés nincs jelen s aztán eltávolitották a fölösleges alkatrészeket a sebből. Eközben olpóval s csipővassal működtek a nyitott sebben s Gábort folyvást énekeltették Normából s Luciából. De mindez csak a nyitány volt; mert mire a kitisztitással elkészültek, kimondották, hogy most már a sebet be kell varrni. A mi meg is történt. A seb környékén már a gyulladástól oly érzékeny volt a bőr, hogy kézzel hozzá érni is kint okozott; hát még varróttüvel. Ez már nem is modern műtét, hanem egyenesen a spanyol inquiziczió munkája volt. S itt már az ábrándos olasz melódiák abszolute nem segitettek semmit. De végre ennek is vége lett s 10 óra felé megtörténhetett a fölpakolás, s csakhamar utánaf a bucsuzás. Csak Astolátban a testvérek bucsuzhattak ugy Helénttől, kit a néma révész a bárkára tett, mint mi bucsuztunk. De csak minél rövidebben! vezényelte Gyula s a következő perczben az oláhok már vállaikra emelték a fenyő-szálakat, melyekhez a hordágy erősitve volt. Az egyetlen esernyőt, mely kapható volt, Gábor kifeszitette, s nehány perez mulva eltünt szemeink előtt az egész karaván. Gáborral a vadásztársaságból Wachsmann és Horvát Misi ment el, mi pedig aznap, a gyászhoz illően nem vadásztunk, hanem a farokknak, erdei sétáknak és a heverésnek éltünk. A havasi életmód reakcziója, mig az akklimatizáczió teljessé nem válik, még a legerősebb természeteket is elővesszi. S köztünk is alig volt valaki, akin kisebb nagyobb mértékben meg ne látszott volna. Kállay Albert, vérébe menvén mint főispánnak a közigazgatási evidenczia, e jelenségeket a legapróbb részletekig megfigyelte s főként a két idegen diplomatára vetett szemet. A major határozottan kidőlt nehány órára s nagy főfájásban szenvedett; ellenben a hollandus nem árult el egyebet, minthogy kiült a napra, franczia regényt olvasott, s időnkint el-el merengett. Ebből a merengésből Kállay Albert apodiktikusan kikövetkeztette, hogy a hollandusban is már benne lappang a kór, s kitörése csak időkérdés. Mikor azonban a délelőtti tarokk után erdei sétára mentünk, a hollandus egész könnyedén jött velünk s vigan e te az álonyát s bujkált a medve-csapásokon, mint egy angolna. — Az ebédnél pedig (öt órakor) már megint ugy evett, mint egy farkas. Kallay Albert, aki ezt természetellenes jelenségnek minősitette, végkép konsternálva lett, s mindaddig mély haligatásba merülve töprengett, mig a rejtély nyitját ki nem találta. E csoda magyarazata pedig nem volt egyéb, mint az, hogy a hollandus egy kanálnyit sem vett be a puliszkából, hanem már első izben, mikor megkináltak vele, „undorral tolta el magától." Gyulának ez a megokolás olyan volt mint egy tördőfés; de hallgatnia kellett, mert a tények ez egyszer ellene vallottak. Annal nagyobb diadala volt azonban Gyulának az őrnagygyal szemben; mert a vezérkari térképen nem az őrnagy, hanem Gyula jelölte meg helyesen a pontot, a hol voltunk. S Aldzsi ebből rögtön mint harczász és történet filozóf vonta le a konkluziót, amin az őrnagy maga is jót nevetett, de szavára fogadta, hogy ez volt az első tévedése, mi pedig (mert nagyon megszerettük az őrnagyot) szentül meg voltunk győződve, hogy az utolsó is. De a mint a nap a havasok csucsai mögé bujt, olyan éktelen orkán kerekedett, hogy csak a tüz körül volt türhető a lét. Ezen az egy estén került szóba egyetlen egyszer a politika; de hogy nem nagy kelete volt, az mutatja, hogy alig mult 8 óra, már valamenyien a legbékésb egyetértéssel sátrainkba vonultunk, s daczára annak, hogy a szélvihar folyvást leszakitással fenyegette fölöttünk a sátor ponyváját, mégis ugy elaludtunk, mint a tej s fel nem ébredtünk hajnalig.

Vasárnap a legmagasabb pont, az Orlea szirtgerincze volt hajtásra kitüzve. Az éjjeli vihar elmult, s gyönyörü tiszta ég mosolygott a korai indulásra A hegyi lovak iránti bizalom árfolyama egy kissé leszállott a Bethlen Gábor balesete óta; s mikor másfél órai lovaglás után a Giabe platojára értünk, innen kezdve mind többen szánták el magukat arra, hogy e meredélyes, szakadékos, bukkanós és kapaszkodós utat inkább turista módon teszik meg, gyalog. Mikor elértük a Giabe hátát, mely mint egy óriási viadukt összeköti a brezaei völgyet a Pietre Capri völgyével, ott tárul egész mivoltában szem elé, mint egy óriási czukorsüveg az Orlea. Ez az a csucs, mely csak 100 lábbal kisebb, mint a Tátra legfelsőbb sziklacsucsa. Föltekintve rá, még gondolatnak is szédülős, elképzelni a kapaszkodást a csaknem sima falnak látszó hegyoldalon. Az, hogy oda lóháton menjen föl valaki, nem is jutott senkinek eszébe. Nem mintha lehetetlen volna; mert hisz a havasokon felnőtt lovak az ilv helyeken csaknem biztosabban haladnak, mint a legbátrabb s legügyesebb hegymászó. Hanem azért, mert a hegyi lovak biztosságának elmélete egészen másképen néz ki ily szédülő magaslatokon gyakorlatilag alkalmazva, mint kényelmes karszékekben, pipaszó mellett megvitatva s eldöntve a négy fal között. Mert akármilyen óvatos és ügyes is a hegyi ló, meg sincs kizárva, hogy elveszti az egyensulyt, vagy megijed, s akkor a Sisiphus köve sem gurult szedesebben le a hegyről, mint ló és lovas. Es itt ez a legtöbb embernek eszébe jut, s ugy találja, hogy mégis könnyebb neki csak saját magára vigyázni, mint magára is, meg a lovára is. De Gyulának ugy látszik az a különös gondolata támadt hogy neki kötelessége helyreállitani a hegyi lovaknak megrendült hitelét, s e czélra csak egy mód kinálkozik: lóháton menni föl az Orlea legfelsőbb csucsáig, oda, ahol a mérnöki jelző ki van tüzve. Azért hát ő, aki elő lovagolt, hátra se nézve kapaszkodott mind fölebb-fölebb, s ugy tett, mintha semmi utógondolat nem vezetné. Nemsokára olyan helyekre értünk, hol már a lóról leszállni is bajos volt, s innen kezdve mindinkább kevesbedett a lovasok száma. En egy kissé elkéstem a leszállással, s mikor engem is kezdtek figyelmeztetni, hogy szálljak le én is, mert veszélyes a lovaglás, már akkor ugy éreztem, hogy nem érdemes többé leszállani. S igy történt, hogy mikor Gyula az utolsó fordulónál hátra tekintett, s hideg, vontatott hangon kérdé: »hát mindenki leszállt?«—én még lovon ültem. S tol is jutottam szerencsésen véle együtt a mérnöki jelhez. Sőt mikor fent a tető felé a sziklás utról a kövér havasi legelőre jutottunk, meg is szaporodtunk, mert ott Aldzsi is lóra ült. S ha Wulff, vagy bármelyik czirkusz- igazgató látta volna azt a mesés lovaglást, a mivel Aldzsi lóháton tolta a lovát fölfelé, őrlüt árakat kinált volna neki, hogy szerződtesse egy mutatványra.

A mérnöki jelzőnél volt egy rövid pihenő, s ott fedeztünk fel a román bérczek felé a völgy tulsó oldalán egy gyönyörü zöld vizü hegyi tavat, hasonlót a csorbai tóhoz. Elneveztük egyhangulag Horváth Gyula tónak, s megtartottuk cognackal a keresztelést. Aztán leszállottunk (ez volt a legszéditőbb gyalog parti) a sziklablakokhoz, s elfoglaltuk kijelölt állásainkat A második ablak nekem és Aldzsinak jutott aki már annyira nem jszédült hogy lemászot egy sziklatömb alá s annak alsó parkányára ült, s ott várta a zergét Testvériesen megosztoztunk a területen. A balról jövő zergék az enyémek, a jobbról jövők az Aldzsi zergéi. Az ablakból egészen a völgyig lehetett lelátni, s volt idő a vadász-gyönyörnek minden árnyalatát átélvezni, a hajtás kezdetéig. Mert vadász embernek ehhez hasonló gyönyör aligha jut másutt. Nincs egy pillanat sem, melyben zergét nelehet ne látni Hol egyedül, hol párosával hol csapatostól Oly kicsinek látszik eleinte, mint egy tengeri nyul. A szemnek hozzá kell szokni, hogy megkülönböztethesse a sziklaktól; csak a mint zöld pázsitfoltra érnek, s a napsugár rájuk tüz, csak akkor vehetők ki egész kecses alakjukban tisztán. Van néha, hogy gyanutlanul játszadoznak s kergetődznek; majd ösztönszerüleg vigyázva hallgatódznak. Eközben Gyula is elfoglalja állását, éppen velünk szemközt egy meredek sziklafalon s ez azt jelenti, hogy nemsokára megindul a hajtás. No most hidegvér! Semmi se legyen a vadászlázból, vagy szivdobogásból. Megszólalnak a hajtók puskái, nagy messzeségben, s közelebb-közelebb jön a zaj. A zergék egy pillanat alatt mind eltünnek, mert már valamennyien érzik a vészt, s sziklaüregekben lapulnak meg. De a zaj közeleg, — menekülniök kell. Vigyázva, hogy lehetőleg födve legyenek, szöknek fölebb-fölebb. Már tisztán hallatszik körmeik koppanása s lábaik alatt a száraz bokrok zörgése s a porló kövek gördülése. Egy két másodperez alatt már meg fognak jelenni lőtávolban. S ime alig 80 lépésnyire, s tőlem balra fölugrik egy három öles sziklás gyepes erkélyre az első zerge; de egy szem pillantásnyira sem áll meg, hanem szökik jobb felé, s eltünik a sziklák alatt. Nem nézek utána, hanem lövésre készen várom a másodikat, a ki vele jött, s amint az is felszökik ugyanarra a helyre, akkor a neki szánt golyó már süvölt fetéje s kioltja életét Egyetlen mozduiat, vagy megrezzenés nélkül össze rogy és vissza hanyatlik. Abban a pillanatban dördülnek el Aldzsi lövései a másik zergére, mely jobbra szökött. De a zerge fölkapaszkodik egy sziklanyeregre s ezalatt ismét nekem áll lövésre. Alig tudom megállani, hogy rá ne lőjjek; de mégsem szabad, mert Gyula éppen szemben velem s a zerge irányában áll. A zerge ekkor a mélységbe ugrik s ott Gyula golyója fogadja. Ezalatt köröskörül dördülnek az expresso lövések; de ugyanakkor nyilsebességgel emelkedik fel a völgyből a köd s ellep mindent Tiz lépésre sem lehet látni többé. Mintha a hegyi szellem parancsolta volna: elég volt a gyilkolásból; — s megvédte zergéit Egy óránál tovább tartott a köd s alatta a hajtók zaja mindinkább elhangzott s nemsokára az egyik oláh, hátán hozta fel a mélységből az én zergémet Gerincsét s szivét érte a golyó, arczán nem volt semmi a halálkinból; mintha aludt volna. Abban a rövid hajtásban nyolcz zerge esett s több mint huszonnégy zerge megszabadult. A meglőtt zergékből felhoztak négyet azonnal (ezeket kivülem Kállay Albert, Béldy Tivadar és fia László lőtték), később utánunk hoztak kettőt. (Ezek közül az egyiket Horváth Gyula lőtte, de a hollandusnak itélte oda; a másikba ketten lőttek, báró Szentkereszty Pál és Horváth Károly. Ezenkivül volt még két „köztársasági" zerge, melyek megsebesülve bezárkoztak a sziklaüregbe S később lőtték meg őket az oláh hajtók.

Szomoru péntekre vidámabb vasárnap még soha sem következett. Diadalutban vonultunk haza. Csak hogy én, ki az első zergét lőttem, nem élvezhettem dicsőségemet zavartalanul. Mert hátra volt a felavatás; és a régi zergevadászok kegyetlenül és a deresre húzásnak minden borzalmaival fenyegettek Szentkereszty, az öles athléta valósággal kéjelgett a hóhéri kedvtelésben s minden udvarlást catoi megvetéssel utasitott vissza. Csak egy esetben igért némi irgalmat, akkor ugyanis, ha megigérem, hogy le fogom irni a vadászatot. S én elég gyönge voltam megigérni. S ime, mint minden gyenge ség, ugy ez is megboszulta magát; mert gyengeségemnél csak ez a leirás lett gyengébb.

Már besötétedett, mikor a tanyára értünk és az ebédhez ültünk. Ez volt ezuttal utolsó együttlétünk; s megindult az áldomások s felköszöntők sora. A hollandus mondott egy oly szellemes felköszöntőt, hogy Kállay Albert a nyakába borult. Schneider az őrnagy magyarul ivott áldomást, s örök barateságot esküdött s mi is neki. A házigazdáért, a legszeretetreméltobb szarnokért csengett minden pohár. Az átélt napoknak minden szép emléke összegyült, s megaranyozta az a balesetek kellemetlenségeit is

*) Lásd az „Aradi Közlöny" 260 és 262-ik számát.

Tudva volt, hogy III. Napoleon sietett Velencze konczessióját elfogadni és törekedett a «Moniteur"-ben ebből tőkét csinálni. Még nem volt ismeretes, hogy pár nappal később elhamarkodottságát megbánta; minthogy az olaszok panaszkodtak ama gyalázat felett, hogy ajándékul kellett azt a francziák kezéből elfogadniok és elhatározottaknak látszottak, Franczia ország beleegyezésével vagy anélkül, a háborut folytatni. Mindenesetre felette kivánatos volt pontosan megtudni, minő magatartásc szándékozik a francziák császára követni, mert ez döntő volt Ausztria és Szászország elhatározására. Ha Napoleon Ausztria pártfogója és eltökéli magát legalább is arra, hogy a Rajna mellett megfigyelő hadtestet állitson fel, akkor szabad a háboru folytatására gondolni. Ha nem, akkor — nem. Beust küldetése kérdés volt a sorshoz és arra hivatva, hogy hozzájáruljon a helyzet tisztázásahoz. A kétségbeesett helyzetben, melyben valánk, minden, a béke idején irányadó tekintetnek, háttérbe kellett szorulnia. Kemény dió volt ugyan, azt a kétszinű Napoleont, bizonyos tekintetben választott birának ismerni el, de meg kellett lenni. Julius 12-én Párisban voltam. Mint várható volt. Beust semmire sem ment. A Tuileriekben igen szivesen látott Reusz herczeg VII. Henrik megelőzte őt és már közölte a porosz béke föltételeket. A sadovai menykő megsemmisité Napoleon minden reményét. Beteg volt, határozatlanabb mint valaha s mint gyermek dadogta: „Nem vagyok kész"

Drouyn de Lhuys elbeszélte később nekem e napok történetét. Ő mindent elkövetett, hogy a császárt julius 5-én cselekvésre birja. A miniszter nem a háboruban való reszvételt ajánlá, a mire nem voltak készen, hanem egy komoly demonstracziót.

Hogy Napoleon helyzete akkor igen válságos volt, ez az én figyelmemet sem kerülhette el; ki pedig az akkori tárgyalásokban nem vettem részt, En és Beust naponként Metternichnél ebédeltünk és ebéd után a kertben gyült össze a ház azon kevés benső barátja, a ki akkor még Párisban volt. Gallifet marquis, kit a legerélyesebb lovassági tisztek egyikének tartottak, a ház e barátai közé tartozott. O nyiltan igy szólt hozzám: „Sadovánál inkább minket vertek meg, mint Ausztriát. Es ha mi igy hagyjuk a dolgokat, ha időt engedünk Bismarck urnak haderejének ujra szervezésére, mely ördöngősen sokat szenvedett, mi el vagyunk vesszve és mi fogjuk megfizetni a játszma költségeit."

Még őszintébb volt egy szellemes párisi hölgy, ki Eugenia császárné hatalmasköréhez tartozott s be volt avatva titokba. Igy szólt hozzám: »Ez a mihaszna Rouher mindent megakadályoz. Látni fogja, hogy ő a második császárság sirásója. O akadályozza meg a császárt a cselekvésben és elfelejteti vele, hogy ő egy Napoleon. Beust hiába fárad.« Julius 14-én Beustot, Drouyn de Lhuysval való utolsó találkozója után a vasuti indóházba kisértem, a hol Metternich várakozott reá, hogy tőle bucsut vegyen . . .

A szerző a magyarországi kiegyezésről is megemlékszik. „Csodálatos — ugymond — hogy a magyar kiegyezés csirájában már a háboru előtt meg volt és hogy Ferencz Józsefnek magyar királylyá koronázta tása már 1866. elején el volt határozva." A dualizmus eszméjéről szerző már 1886 márczius 2-diki kelettel irja: A dualizmus elmellőzhetetlennek látszik. Az állam tanács azzal dicsekszik, hogy meghivatott e kérdésről emlékiratot kidolgozni. Ez megtörtént. A legtöbb erélylyel látszik birni egy vándorbizottság terve, mely egyik évben Bécsben, másikban Pesten üléseznék. A külügyi hivatalt és hadsereget, mint birodalmi ügyet kézben akarják tartani.

S az elválás gondolatában mindenkit csak az vigasztalt hogy a jövő esztendőben is mét együtt lesszünk. Aztán összegyültek a hajtók, s négy közülök fáklyákat tartva, körül vette a földre teritett zergét, s következtek a felavatások. Gyula, kezében a fenyőággal, mondta egyenkint az it letet. Az elitélt ráfekűdt é zergére, s három zergevadász közül mindenik egyet ütött rá. Az első ütötte Horváth Gyula, a többit felváltva Szentkereszty Piukovics, Latinovich és Beöthy Aldzsi. (kik már a mult esztendőnen lőttek zergét) Először végrehajtottak az itéletet Béldy Tivadaron, (mert a hires medvevadász, mikor évek előtt az első zergét meglőtte, ravaszul kibujt a felavatás alól, de most Horváth Gyula kibogarászta, s rádiktálta ;) aztán a hollanduson, (ki ártatlan volt benne.) aztán rajtam s végre Béldy Laczin. A hajtók minden felavatast torkuk szakadtából éljenezték.

Hétfőn, a pakolások után, utolsó hajtásra a közel fekvő Tresnitára mentünk s itt is két zerge esett. Egyiket Szentkereszty lőtte s a másik az őrnagynak itéltetett. Hajtás után Gyulának megint támadt egy különcz gondolata; az, hogy egy tourban masirozzunk le egészen a hegyaljáig. Négy órai kemény gyaloglás volt; de mi aztán Piukovicsczal, Béldy Laczival s Horváth Károlylyal ezt azzal boszultuk meg, hogy mikor lent egy lapos rétre értünk, ott egy bokornak neki szaladtunk s keresztül ugrottuk. Gyula egy darabig csak nézte, de végre is tu liczitálni nem engedhette magát s egyszerre csak fátumszerű tekintélyének teljes tudatával és komolyságának épen tartásával, ő is neki iramodott a bokornak s szerencsésen átugrotta. Igy érkeztünk vidáman, minden kimerültség nélkül Fogarasra s fölcseréltük a tavaszi toilettet városi mezzel De ám az arczunkat, melyet vörösre égetett a havasi nap, nem cserélhettük s alig ismertünk magunkra, mikor a tükörbe néztünk. Az nap este mikor Fogarasra értünk volt a román kultur egylet ismerkedési estélye s Pariczot, a román kultur egylet elnökét, százakra menő lovas bandériummal s kocsik hosszu sorával hozták Fogarasra. S csak mikor Horváth Mihály főispáni termeiben ismét összegyültünk, csak akkor éreztük megint, hogy mégis csak Magyarországon s itthon vagyunk.

György Endre beszámolója.

Munkács, szept 29.

György Endre országgyülési képviselőnk ma délelőtt 11 órakor tartotta beszámoló beszédét a városháza nagytermében, nagy és intelligens közönség előtt. Cserszky elnök inditványára küldöttség ment a képviselőért, ki a teremben megjelenvén, lelkes éljenzéssel üdvözöltetett s az elnök felkérte nézetei kinyilvánitására. Ezután megtartotta beszámolóját, melyben röviden vázolván a mult ülésszak működését, s különösen indokolván, miért szavazta meg a védő törvényjavaslat 25. §-át, áttért a jövő ülésszak nagyfontosságu teendőire, melyek közül mi a következőket emeljük ki:

A közigazgatási reform kérdésében nem akar nyilatkozni, Tisza miniszterelnök és Szilágyi igazságügy miniszter legközelebb részletesen nyilatkoznak erről. Sajnálattal látja a kinevezési rendszer közeledését, melylyel szembon első sorban is fenn akarja tartani a városok szabad önkormányzatát, ugy, hogy még a polgármesterek személyére is legyen befolyása a képviselőtestületnek, a többi tisztviselő pedig f litélteinül választassék; másrészt pedig az autonomiát tágitandónak tartja. E tekintetben teljesen egyetért Horváth Gyula ismeretes nézeteivel. Ha eddig a választott tisztviselők iránti bizalom hiánya szoritotta a ügyeket a czentralizatió felé, most megfordított irányunak kell hódolni. A porosz és a napoleoni franczia rendszer — nem is emlitve az uj angol Local Government Actót — sokkal tágabb jogkört adtak a megyéknek, mint nálunk van. Ez fel tétlenül tágitandó. Es épp ezért egészen revideálandó a közutakról szóló törvényjavaslat, mely e felfogás merő ellentéte Egészen tartalektalanul ki kell mondania, hogy e javalatnak pl. 10, és 11. §-a, mely kimondja, hogy a megyei ujhálozatba csak a miniszter akarata mellett lehet valamely vonalat felvenni a ide kérirat megyének, viszont a miniszter akara a tárgyalandót fel kell venni, maximum régi czentralista irányunak s egyáltalán absurdum.

Főleg a pénzügyi és közgazdasági teendőkről akar nyilatkozni. A nemzet óriási áldozatkészsége csodát müvelt. Az 1888. év zárszámadása — eltekintve a törlesztési járadéktól — alig mutat fel hiányt, a megtakaritások és több bevételek majdnem teljesen fedezvén a budgei 12 és millió deficitjét Folyó 1889-ik évünk pénztari bevételei a legkedvezőbbek, a pénzügyminiszter idegen pénzre nem szorul s ugy hiszi, hogy az 1890-iki előirányzat sem három millió de alig fél millió deficzitet fog felmutatni, a mi egy 350 milliónyi budget nél e deficzit teljes eltüntetésével egyértelmű.

Hozzávéve e tényhez azt, hogy a preliminált bevételek realitására elegendő biztositék a pénzügyminiszter ismert irányzata s hogy a konverzió fényes eredménye a törlesztési járadékot megszüntette: „egy szomoru korszak be van fejezve, 18 évi aggodalem megszüntetve, Magyarország pénzügyei rendezvn vannak, óriási erőfeszitéssel, de teljesen rendezvék.

E tényből szóló szerint komoly tanulság beszél felénk. Az áldozatot hozó nemzet jogosan követelheti most, hogy szava meghallgattassék és mindenekfelett a hiba, a tulvérmes soviinizmus, ne ismételtessék. Annál inkább ne, mert ha nehéz volt a rendezés, mely a fogyasztási adókban az adózó közönség utolsó tartalékait emésztette fel, sokkal nehezebb, vagy talán végleg lehetetlen volna még egy ily keserű korszakot nemzetileg átélni.

Azért örömmel fogad minden javaslatot, mely a pénzügyi helyzet állandósitására szolgál. A czukorgyárak teremtése és a szeszadónovella javitja azt. Ugy az adómentes szeszfőzés, mint a denaturált szesz kedvezménye tulélte a gyakorlatan magát. Az óriási adóemelés a contingentált összegnél meghosszulta magát s pénzügyminiszterünk eszélyét solid praeliminaréja, mely bevált, teljesen dicséri. A contingentált mennyiség lejebb szállitása nem segitene a bajon, a regale megváltása s az italmérési adó mellett azonban a szabad raktárak nagyobb kiterjesztése volna óhajtandó.

A valutarendezés, melyet szintén kezébe vett a kormány, a conversió után aktuális kérdés lett. Feltétlenül szükséges és sürgős is az. Sürgős nemcsak a haboru veszélye miatt, de azért s, hogy a latin konventió valószinüleg nem fog 1891-ben megujittatni, sok ezüst kerül a piaczra s igy arany valutára áttérő ország kettősen veszitene: az ezüst eladásnál és az aranyvételnél. A rendezés leghelyesebb módjának, szóló ugy véli, a jelenlegi érték állandósitását lehetne elfogadni; arany forintot pl. két frank értékben, mely es tben a magánforgalom alig szenvedne, a helyzet majdnem változatlan maradna, s a papirjáradékok convertálása megfelelő aranyforintokra, lehetővé tenné a pénzügyi egész nyereség értékesitését a magánforgalom megszibbasztása nélkül. Ez ügyben azonban kész örömmel kell támogatni a kormány minden komoly igyekvését minden politikusnak.

Annál nagyobb kritikával kell fogadnunk minden uj beruházást. Kétségkivül szükség van azokra. Ezer és ezer égető szükség szól felénk. Minden téreza beruházást követel, és jogos. A közoktatási tárczánál a kisdedóvástól kezdve, melyre nezve törvényjavaslat készül, fel egész országos intézeteinkig mennyi hiány! Hiszen országos képtáraink, nemzeti muzeumunk nyomorog, ugy, mint népiskoláinak. Az igazságügynél a kir. táblák decentralisatiója mely ez ülésszak alatt fog rendeztetni, s a büntető eljárás reformja egy egy milliónyi költségszaporulatot okoz. Hátha még a szóbeliség bejön, vagy a mi iránt a javaslat kész, a hagyatékok birói uton rendeztetnek, vagy a telekkönyvi betétekről szóló oly fontos törvény egész erővel hajtatik végre: az mind sok pénzt követel. A honvédelmi miniszterium sürgetőleg követeli a pénzt minden uj javaslata költségemelés. A közigazgatási rendszerváltozás kétségkivül drága lesz, a közigazgatási biróság maga pénzbe kerül, és a kereskedelmi miniszterium a beruházások egész sorozatát igényli. Ezekkel szemben óvatosság és nagy tartózkodás szükséges. El ne kapassuk magunkat erőink tulbecsülésétől, a mi nemzeti átkunk. Minden reform teljes pénzügyi hátterével alittassék a törvényhozás elé, ne csak csillogó képeivel. Az adózók filléreivel takarékoskodnunk kell. Ha egy kérdés megért, ha megéri az érte adandó nagyobb terhet és ha a többlet fedezetéről lehet gondoskodni, csak ugy fogadhatjuk az el. Mert adózóink tul vannak csigázva s bizony sok nagy lármával hirdetett drága reformnál kedvesebb beruházás volna, egyenes adóink mérséklése. Es ezt kell a törvényhozásnak szem előtt tartani. A mi a kereskedelmi tárcza beruházásait illeti, ezek az ugynevezett gyümölcsöző befektetések. A multon okulva, itt kell leginkább tartózkodnunk. Pénzdolgokban megszünik a kedélyesség. A mit jogosan követel a közvélemény, az hosszu időre, legalább is tiz évre megállapitása a beruházásoknak előre, de nem ugynevezett financzirozás végett, hanem azért, hogy a törvényhozás szoros sorrendet állapitson meg programmjában s évről-évre határozzon a fedezet felett, vagy elhalasztás iránt. Csak igy, hosszu időre tisztán látva, lehet az elhamarkodás s erőink tulbecsüléséből folyó károkat mérsékelni.

KÜLFÖLD.

— Natália Belgrádban. —

Natália, az elvált szerb királyné szeptember 29 ikén érkezett Belgrádba, honnan erre vonatkozólag a következőket sürgönyzik:

Natália királynénak Belgrádba érkezése, nagy ovacziók közt ment végbe. A kikötőhelyen több ezer ember gyült össze, ugy, hogy a rendőrség alig tudta a rendet fentartani. A vár tömegek által volt megszállva, az utczák zsufolásig telve emberekkel egész a királyn kisváló helyéig. Összesen mintegy ötvenezer ember lehetett összegyülve, a nagyobb rész vidékről.

Mikor a „Kazán" gőzös a Dunáról a Szávára fordult be, Natalia — hiveitől körülvéve — fekete ruhába ott ált a fedélzeten. A tömeg egetverő zsivókiáltásokkal üdvözölte s ez eltartott jó fél óráig. — Mikor aztán a gőzös parthoz ért, ezer meg ezer virágbokréta és koszoru hullott a királyné lábaihoz a hajó fedélzetére. Az épe szivből jövő lelkes üdvözlések onyekig indították a megakirályné t. A tömegben is sokan sirtak. A küldöttségek fogadtatása alkalmával sem tudott a meghatottságtól egyetlen szóval sem válaszolni az üdvözlő beszédekre.

Sem regens, sem miniszter nem jelent meg egy sem; sőt távol maradt Mihály metropolita és Persiani orosz követ is Több más követ azonban inkognito jelen volt.

Kurtovics gazdag sabáczi kereskedő pompás diszfogatot ajánlott fel ajándokul a királynénak, a ki a tömeg szüntelen zsivókialtásai közt ült fel arra. Ekkor a fiatalság ki akarta fogni a kocsiból a lovakat, hogy maga huzza azt, de ezt a rendőrség megtiltotta.

A felvonulás Bucsevics államtanácsosné házához, hova a királyné szállott, valóságos diadalmenethez hasonlitott. A királyné ekkor már erőt vett meghatottságán, boldogan mosolyogva szivélyesen intett köszönetet mindenfelé az ovacziókért.

A királyi konak előtt összesereglett nép különösen nagy lelkesedéssel üdvözölte az anyakirálynét, kiitt a kocsit megállittatva, három perczig késett. A konak máskor nyitva álló kapui azonban be voltak csukva s nem is nyiltak meg. A kapukon belül fél zászlóalj gyalogság volt felállitva, mert attól tartottak, hogy a tömeg megostromolja a bejárást s behuzza a királyné kocsiját a konak udvarára. A helyzet egy pillanatig válságos volt, végül azonban a tömeg szabad utat engedve a királyné kocsijának, maga is tovább vonult.

Bucsevicsék háza előtt az ovacziók megujultak. A királyné megjelent az ablakban, köszönetet intve a lelkesedésében határt nem ismerő közönségnek.

Nyomban megkezdődött a notabilitások tisztelgése. A miniszterek kártyáikat adták be. Persiani a követség egész személyzetével disz egyenruhában tett látogatást a királynénál. A tömeg késő éjig nem oszlott szét.

Este a várost fényesen kivilágitották. A nép seregestül tolong a királyné lakása előtt s a nemzeti himnuszt énekli ezer torok.

Hogy a királyné mikor fogja fiát viszontlátni, ma még bizonytalan.

LEGUJABB POSTA.

— A párisi világkiállitási dijak kiosztása Párisból jelentik 29-iki kelettel: A világkiállitáson nyert dijak kiosztása az iparpalotában ma nagy ünnepélyességgel ment végbe. A köztarsaság elnökét megjelenésekor a megszámlálhatlan nagy néptömeg lelkesültén üdvözölte. Tirard miniszterelnök beszédében a következő adatokat sorolta fel. A kiállitók száma 60,000-re rugott. A jury 33139 dijat itélt meg, ezek közül 903 nagy diját, 5143 arany, 9690 ezüst és 9323 bronc érmet, továbbá 8070 dicsérő oklevelet. A miniszterelnök beszédében köszönetet mondott valamennyi kiállitónak és kifejezést adott reményének, hogy a megjelenek a legjobb emlékkel. Franciaországban térnek visszajár hazájukba Franciaországot — ugy mond — annak óhajtása hatja át, hogy az egész világ galjó egyetértésben éljen, anélkül, hogy érdekeit és méltóságát feláldozza.

Carnot elnök szintén köszönetet mondott é kiállitóknak és kifejezte abbeli reményét, hogy az 1889. kiállitás Franciaországnak megfogja nyitnia megnyugváskorszakát és hogy Franczia ország vendégei tisztult fogalmakkal fognak hazájukba visszatérni, mi a népek kölcsönös viszonyaira sem marad majd hatás nélkül, Ezek szerint a politika, melyhez Franciaország ragaszkodik uj védőket talált, a kiállitás pedig a béke és humanitás magasztos ügyének nagy szolgálatot tett.

— A lefegyverzést, mely csak jámbor óhaj az europai országokban, a szultán egy hirtelen határozata gyakorlatilag megvalósitja. Azt jelenti ugyanis egy konstantinápolyi távirat, hogy a szultán elrendelte a török hadsereg békelétszámának, 250.000 embernek 100.000 emberre való leszállitását. Ennek eredménye 2 millió font évi megtakaritás lesz, helyre fog állani az egyensuly az állami költségvetésben.

Ez az intézkedés, ha valónak bizonyul, egyszersmind azt is jelenti, hogy a porta biztositva van jelenleg mindennemü támadás ellen, tudja, hogy sehonnan sem kell tartania a birodalom határainak megrohanásától. Annyiszor hangsulyoztuk már mi és hangsulyozta nem egy szakember, a ki előtt az idomitás nem a fő, de fő a szellem, és megmutatjaékesen a honvédség példája is, hogy két esztendő nagyon is elég volna a hadsereg kiképezésére. Egyszerre 10—12 milliót lehetne csak Magyarországon megtakaritani egy ilyen radikális rendszabálylyal, s mindjárt helyreállana az egyensuly, nem is számitva a nagy gazdasági előnyt, mely Magyarországban 40,000 embernek polgári foglalkozáshoz való visszatérésében volna kifejezve.

NAPTÁR

Október 1. Kedd. Róm. kath. naptár: Remigius püspök. — Prot. naptár: Remigius. — Görög-orosz naptár (szept. 19.): Trofim. — Nap kél 6 óra 1 perczkor nyugszik 5 óra 57 perczkor.

A „Kölcsey Egyesület" könyvtára (Szabadságtér 1 sz.) a közönségnek rendelkezésére áll kedden és szombaton d. u. 3—4 s pénteken 11—12 óra között.

HIREK.

ARAD ÉS VIDEKE.

— Szapáry Gyula gróf földmivelésügyi miniszter f. hó 6-ikán Zsombolyára érkezik, hogy a Temes- és Bégavölgyi védtöltési munkálatokat megtekintse. A mint halljuk, a miniszter Zsombolyáról Temesváron át Aradra is eljön.

— Az aradi siketnéma-iskola Szegeden Azon mozgalom mely városunkban a siketnémák oktásának ügyében tíz előtt négy évvel megindult, kihatással volt az ország minden részére. Az aradi példán felbuzdulva hazánk több nagyobb városában siketnéma-intézet létesitését tüzték ki feladatul. A hol pedig egy külön intézet felállitása a körülmények szerint remélhető nem volna ott a mozgalmak egyelőre oda irányultak, hogy a meglevő hazai intézeteket ségélyezzék. Ugy hogy jelenleg hazánkban a szerencsétlenek érdekében messze kiható érdeklődés konstatálható. De ezzel együtt minden kétséget kizáró módon konstatálható az is, hogy ez érdeklődés Aradról nyerte első impulzusát és hogy az utánzandó példány e tekintetben Arad. Mindjárt az aradi siketnéma-iskola létesülése után Kaposvárott, Debreczen, Szegeden tettek lépéseket a siketnéma-oktatás ügyében. Kaposvár csakugyan annyira haladt már, hogy még ez évben megnyilik ott egy intézet az aradi mint á-jára, s már meg is szerezte az aradi iskola szervezeti szabályzatát. Debreczenben Vértesi Arnold inditott mozgalmat de eddig még nagyobb eredmény nélkül. Szegeden a mult évben Lévay kir. tanfelügyelő vette az ügyet kezébe s többször irt át Varjassy Arpád tanfelügyelőnkhöz utbaigazitásrét. Végre az utóbbi időben az aradi siketnéma-iskola igazgatója Borszéken tartott felolvasásának eredménye lett az, hogy Csik megye f. é. augusztus havi közgyülésén kimodotta, miszerint egy csikmegyei siketnéma neveltetési költségére alapitványt tesz egy hazai siketnéma-intézetben s egy idejüleg átiratot intézett az aradi intézethez, hogy mily feltételek mellett fogadná ez alapitványt. Ezekben konstatálték az aradi iskola példaadását. Az itt jelzett mozgalmak képest azonban — sokkal nagyobb fontosságu az eredmény, a melyet az aradi iskola illetőleg ennek a siketnémák iránt lángoló szeretettől áthatott igazgató- tanitója Szegeden f. hó 29 én tartott előadásával ért el. A szegedi lapok már napokkal ez előtt jelezték ezen ott esemény számba menő előadást. De mint tudósitónk jelezi az előadás még a legvérmesebb reményeket is felülmulta.

Mint tudósitónk irja Roboz József az aradi siketnéma-iskola igazgató tanitója junius hóban az iránt kereste meg Vass Mátyás a szegedi tantestület elnökét, miszerint azon esetben, ha növendékeivel teendő tanulmányut alkalmával Szegedet érintené, gondoskodnék-e a tantestület arról, hogy a növendékek alkalmas helyen elszállásoltassanak? Ekkor fogamzott meg Vass Mátyásban, a szegedi tantestület e kiváló tagjában azon eszme, hogy a siketnémák oktatásának kérdését egyszerre oldja meg. A hozzá intézett felszólitásra tehát azt adta válaszul, nem volna-e hajlandó Roboz ur kirándulását szeptemberre halasztani, a mely hóban a „Csongrádmegyei Tanitóegylet« Szegeden nagygyülését tartja. Kedvező választ nyervén az egylet érdemes elnökével Ferenczi Jánossal s az eszméért már rég lelkesülő tanfelügyelővel Lévay Ferenczczel előkészitették a talajt egy f. hó 29-én a kiránduló siketnémákkal tartandó előadásra. A közgyülés vasárnapját tüztek az előadás napjául, melynek megtartására Roboz késznek nyilatkozott.

Az előadás, mely elméleti s gyakorlati részből állott, várakozáson felül sikerült.

A polgármester s a tanfelügyelőn kivül mintegy 400 főnyi közönség szorongott a gymnasium nagytermében.

S midőn Roboz, mintegy háromnegyed óráig tartó fejtegetes után a szegedi tanulmányut alkalmával látottakról tartott gyakorlati előadást, a beszélő siketnémák egyszerre megtalálták az utat a közönség szivéhez. A szegedi lapok nem győznek eleget irni azon hatásról, a melyet ezen előadás a jelenlevőkre gyakorolt. A polgármester, a tanfelügyelő, a tanács jelenlevő tagjai s a közönség nagy része könnyes szemekkel hallgatta: az aradi beszélő siketnémákat. Az elismerés a legőszintébb hangján irnak Roboz előadásáról és személyéről, a ki megjelenésével megoldott a szegedi siketnémák oktatásának kérdését, mert mint értesülünk, még az nap megindultak az adakozások egy Szegeden még ez év folyamán létesitendő intézetre. Szegednek ugyanis 27 tanköteles siketnémája van.

Az előadás után a polgármester magához hivatta Robozt növendékeivel együtt s legnagyobb elismerését fejezte ki előtte.

Igy tehát az aradi eszme ismét diadalmaskodott, s ez bizonyára méltó büszkeséggel töltheti el az aradi adakozó közönséget és az aradi siketnéma iskola felügyelő bizottságát.

(V—s.s)

— Katonazene lesz ma este a Wittmann Károly éttermeiben, mely alkalommal a háziezred zenekara nagy zeneestélyt rendez, kitünő programmal és Hulka karnagy személyes vezetése mellett.

— Bignió Lajos cs. és kir. kamaraénekes, Weber Emil hires zongoraművész kiséretében október hónapban a Krispin-teremben hangversenyt rendez, melyre előjegyezhetni itj. Klein Mór könyvkereskedésében.

— A Körös-Tisza-Maros ármentesitő társulat érdekeltségét gróf Károlyi Tibor társulati elnök 1889 október hó 8-ik napjának regeli 9 órájára Hód-Mező-Vásárhelyre az ottani városháza termében tartandó rendes évi közgyülésre hivta össze, ez alkalommal köve kező ügyek fognak tárgyaltatni: A központi választmány évi jelentése a társulat állapotáról; Kovács Ferencz alelnök lemondása folytán, alelnök választása; a békés-szentandrás-öcsödi végleges töltés terveinek és költségvetésének előterjesztése és az épitési költségek fedezése iránti határozathozatal; a földmivelési miniszteriumnak a Kosik zsilipterének módositása iránti rendelete; a társulat gátvédelmi szabályainak módositása; a számvizsgáló bizottság jelentése a társulat 1888. évi számadásainak megvizsgalásáról, előterjesztés az ártérbe eső épületek terheltetése tárgyában; az 1890. évi költségvetés megállapitása; a társulat 1889. évi számadásainak megvizsgálása iránti intézkedés; a tiszavölgyi társulat közgyülésére küldöttség kirendelése; a beérkezendő esetleges inditványok tárgyalása stb.

— Gyászjelentés. Részvéttel közöljük az alábbi gyászjelentést, mely egy érdemes aggastyán elhunytáról ad hirt: Romhányi Kiss Mária és férje Dávidházy István, gyermekeik Árpád és neje szül. Koncsek Berta, Jolán, Ferencz, Géza, Imre, és Mariska, romhányi Kiss Anna és férje Krizsán Fülöp, gyermekeik Ilonka Miklós, János, Fülöp, Alexandrina és Ferencz, maguk, valamint Sebők József, János és Julcsa, ugy az aradi magyarnyelvterjesztő-egylet és számos rokonaik nevében is fájdalmas szivvel jelentik a felejthetetlen édes atya, após, nagyatya, nagybátya, rokon és barát nemes romhányi

Kiss Imre, volt csendbiztos és az aradi magyarnyelvterjesztőegylet alapitójának, 1889. szeptember hó 29-én, délutáni félnégy órakor, munkás élerénk 76-ik évében történt gyászos kimultát. A megboldogultnak földi maradványai október hó 1-én d. u. 4 órakor fognak Alsó-molnárutcza (Sarkad) 2. számu saját házából a helybeli közsirkertben örök nyugalomra tétetni; az engesztelő gyászmise áldozat pedig október hó 2-án, délelőtt 9 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutattatni. Nyugodjék békében! Arad, 1889. szeptember 30.

— **Ertesités.** Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület azon tagjait, a kik házi lomok átengedését ajánlották fel, tisztelettel értesitem, miszerint a nélkülözhető czikkek összegyüjtése f. hó 1. 2. és 3-ikán eszközöltetik. Felkérem egyuttal a nemes-szivü adományozókat, hogy átengedendő apróságaikat az érettök megjelenő megbizottnak rendelkezésére bocsátani méltóztassanak. Arad, 1889. szeptember 30, Csik János, egyleti gazda.

— **A félmilliós ternó.** Temesvárról irják, hogy utolsó napokban folyton Telkessynét vallatta a vizsgálóbiró. Hergatt fontos vallomásai után a „fekete ruhás asszony“ tól is hasonló eredményt vár, mert ennek tagadását könnyebb lesz megingatni, mint Farkas Menyhértét, a ki makacsul ragaszkodik első vallomásához. Az eddigi kihallgatások ama ternók körül forogtak, a melyeket Farkas a Telkessyné szabadkai lottógyüjtőjében nyert. Most Telkessyné utazgatásairól volt szó s a „feketeruhás asszony“ olyan körülményeket is tagadott, a melyek már be vanak bizonyitva. A vizsgáló biró elrendelte lefényképezését, a mi ellen kétségbeesetten tiltakozott.

— **Az aradi izraelita kiházastó egylet** alapszabályait, melyeket közelebbről módositottak, a tanács helybenhagyás végett felterjeszti a belügyminiszteriumhoz.

— **A szegedi rakpart ügye.** A Tisza állandó áradása veszedelemmel fenyegeti a rakpartépitési munkálatokat. A magas vizállás következtében ugyanis meg kell szüntetni a munkát a rakpartnál. Addig mig a viszonyok kedvezőbbre nem fordulnak ujabb helyeken próba furrásokat eszközölnek s a köhányási munkát folytatják, melynek az a czélja, hogy ha az uj rakpart tavaszig nem lehetne kész, a tavaszi áradás a védtöltést az oldalába hányt kövek által némileg védett állapotban találja. Ha azonban a Tisza még huzamosabb ideig árad, a mitől tartani lehet, akkor az őszre végkép be kell szüntetni a helyreállitás munkáját, a mi elég komoly baj, mivel a téli hidegben a munkálatok teljesitése ugyis lehetetlen, s a mérnökség most az ősszel szándékozott mennél több munkát végezni a rakparton. Ha pedig a rendes tavaszi áradás a rakpartot helyreállitott állapotban nem találja, félő, hogy az ép részeken is tetemesebb rombolásokat visz végbe.

— **Kirabolt vasuti pénztár.** Emlitettük, hogy az osztrák magyar államvasut lugosi pénztárát kirabolták. Mint Temesvárról irják, hogy a betörők egyike a megelőző estén, mialatt az utolsó vonatot elinditották, belopódzott az irodába, ott elrejtőzött s mikor az épület elsötétült, bebecsátotta társait is. Kifosztották mind a két ládaformáju pénztárt s elvittek körülbelől ezerhétszáz forintot. Az iroda kulcsait éjszakán át Grimm állomásfőnök lakásán szokták őrizni. A rablást hajnalban vette észre a szolga, a mikor ki akarta takaritani az irodát. A budapesti csendőrparancsnokság erélyes intézkedésekre és nagyobb éberségre utasitotta a krassó-szörénymegyei csendőrséget, melynek területén pár nap óta ez a harmadik pénztárrablás.

— **Kritikus napok.** Fab Rudolf, a hirneves meteorologus, kinek oly sok szomoru jóslata ment már teljesedésbe, a jövő évi kritikus napokat a következő három osztályba állitotta össze: Első osztály szeptember 28, augusztus 30, február 19, márczius 20, január 20, julius 31, október 27; második osztály: április 19 és 5, május 4, junius 3, julius 2, október 13, november 12, deczember 12 és márczius 6; harmadik osztály: szeptember 14, november 3, május 18, február 5, augusztus 15, deczember 26, január 6, junius 17 és julius 17. Ezek szerint tehát a jövő évre összesen 25 kritikus nap lesz. A fenti sorozatban a napok kritikus voltuk foka szerint vannak összerendezve.

— **Csanádmegyei hirek.** Návay Imre, Csanádmegye főjegyzője, ki sulyos szembajának gyógyitása végett hosszabb ideig külföldön tartózkodott, e napokban haza érkezett. — Nagylak községe is megszerezte az italmérési jogot 14 480 frtért. — Makóna gör. kath. hitközség uj 3-ik iskoláját szept. 26-án avatták fel Kemény Mihály tanfelügyelő jelenlétében.

— **Temesmegyei hirek.** Hodoson jegyzőnek Tormás s Aladár jelenleg nagytopoloveczi körjegyző választatott meg. — Allioson (aIppai járásban) a gyermekek között a vörheny járvány uralg. Daczára annak, hogy a legszorgosabb óvintézkedések megtétetnek, eddig 39 gyermek betegedett meg, kik közül 11 gyermek a járványnak áldozataul esett. Jelenleg 21 gyermek van gyógykezelés alatt. Gajtasol községben, valószinüleg gondatlanságból, tüz ütött ki, mely alkalommal Kosztics István kárára egy lakház teljesen leégett, Minthogy a leégett ház magányosan állott, a többi épületek veszélyeztetve nem voltak.

— **Vásárok.** Temes-Buttyinban a legközelebbi vásár október 6-dikán tartatik, Román-Bogsánban pedig október 15-én.

— **Feldult családi élet.** *Egy* makói elő kelő közbecsülésben álló iparos házában majdnem végzetessé válló epizod folyt le szerdán délután. Az iparosnak nagy családja van: első feleségétől egy felserdült leánya, a jelenlegitől öt gyermeke. Se nagy családban hinté el a viszály magvát a mesternek egyik könnyelmü segédje. Ez holmi viszonyról fecsegett, mely közte s a mesterné között már régebben létezének, sőt nem átallotta vipera nyelvével szennyföltot ejteni akarni a jelenlegi asszony mostoha leányának jó hirnevén is. Mikor észrevette, hogy a mester füléhez is eljutottak már a rossz hirek, kereket oldott s elhagyta a várost. *A* mester eltávolitá nejét a háztól. Ekkor a segéd levelet irt mesterének, melyben könnyelmü beszédeit vonja vissza. Ekkor a mester felszolitá segédjét, hogy jöjjön házához és é szóval igazolja magát. A segéd megjelent s miután a mester a nejét érintő dolgokról kikérdezte, a leányáról mondottak okát kezdte puhatolni. És itt már nem tudta ugy megőrizni hideg vérét, mint a nejére vonatkozóknál. Az apa érzékenyebb volt, mert a férj. Szemefénye az a leány, ki jó magaviseletével mindig csak örömet szerzett apjának. S most szembe állva szeretett gyermekének rágalmazójával s meggyőződve a rut rágalom teljes alaptalanságáról, elveszté önmérsekletét s arczul csapta a fecsegő ifjonczot, ki ijedten menekült kifelé. Az apa ekkor egy keze ügyében esett forgó-pisztolyt dobott a menekülő segéd után. A revolver elsült s gyengen horzsolta a segéd fejbőrét. Ez panaszt emelt mestere ellen, hogy készakarva lőtt rá a forgó-pisztolylyal. Az ügy most a biróságnál van.

— **Falusi hasfelmetszők.** Temesvárról jelentik: Vidu Dávid viszághi (krassó-szörénymegyei) lakos sohasem olvasott ujságot s igy aligha hallotta hirét a whitechapeli szörnyetegnek. Jacknak; mégis egészen a londoni rémettek mintájára igyekezett a feleségét és aztán önmagát elpusztitani. Az utóbbi sikerült is neki, nejét azonban a lélekjelenléte mentette meg a biztos haláltól. Vidu Dávid ugyanis hosszu betegeskedése miatt annyira kétségbeesett, hogy elh elhatározth, miszerint nejét és önmagát megöli. Korán reggel egy borotvával odalopodzott neje ágyához és mély vágást ejtett annak altestén. Az asszony a fájdalom folytán föl ébredt és pedig szerencséjére, mert a nekidühödt ember éppen egy második vágásra emelte föl a borotvát. *Az* asszony félrelökte Vidut és az ablakon keresztül kiugrott az udvarra. Mikor a beteg magára maradt, visszafeküdt ágyába és egyetlen metszéssel fölhasitotta a hasát, ugy, hogy mire az asszony segélykiáltásaira összefutottak, a szerencsétlen már meg volt halva. — Nagybecskereki levelezőnk is hasonló esetről tudósit, Martinov Mita jómódu parasztgazda rossz szemmel nézte, hogy csinos felesége folyton másokkal kaczérkodik, sőt viszonyait hétről-hétre változtatja. Sokszor kerültek már a rendőrség elé házi perpatvaraik miatt s mikor tegnapelőtt szinéből kikalve megint a kapitány elé állott Martinov, ez már ugy fogadta, mint régi ismerőst. »No mi az ujság, Mita?“ — kérdé. — „Nagy ujság van, uram, megöltem a feleségemet!« A paraszt igazat mondott. Korán reggel megleste volt a feleségét, a ki az éjet egyik kedvesénél töltötte egy közeli pusztán, s a nyilt országuton megrohanta és egy éles késsel felhasitotta altestét, aztán még huszonnál több szurást ejtett rajta, a melyek közül legalább tiz halálos volt. Martinov uramat elfogták.

— **Találtak** egy kis tárczát melyet a vesztes átvehet lapunk nyomdájában.

Szinház.

— **A vasárnap esti népszinmüelőadásró** röviden már megemlékeztünk és most csak ismételhetjük, hogy Kővessiné (Finom Rózsi) és Mikei teljesen kielégitettek Tapsolták is igen sürün őket, főleg Mikeit, ki igen sok uj, eredeti apró fogással tette mulattatóbbá az eddig látottaknál Gonosz Pistáját, bár az a jelenet, midőn a czimbalom alatt elhasal, izléstelenség volt. Különben, az előadás teljesen hidegen hagyta a közönséget. A darab meséjét produkáló zöm, semmi müvészit nem nyujtott. Fájdalom, Ar don vagyunk és csupa középszerüségekkel hatni alig lehet már! Mi valóban alig érjük, hogy lehetett az aradi szinpadra hozni népszinmüénekesnek Szerdahelyit? Hiszen egy másodrangu szinháznál is kinos meglepetést szült volna az a gyámoltalan, játékban és énekben egyaránt a kezdetek kezdetén levő Göndör Sándor, a mit elprodukált, adva a zenekisérettel együtt olyan gizereket, a melyek meguntatják a népdalokat a közönséggel. Konstatáljuk azonban, kifogástalan lakkcsizmákban adta a szolga legényt. Nekünk egyedüli vigaszunk — a közönség óhajtásaként — az lehet, hogy minél előbb egy az aradi müigényeknek megfelelő erőt lássunk e szerepkörben. Monori végig kiabálta az öreg Feledi szerepét. Kérem van sziv is a világon és egy öreg parasztis tud érezni. Csiszér igen nyalka, ügyes Lajos volt. És most kénytelenek vagyunk megjegyezni, hogy bármennyire rosz izlésre mutatnak is az összehasonlitások, nem tudtunk szabadulni a kellemes gondolattól, hogy egykor Czanyuga Emmától láttuk Boriskát és Havas Arankától Bátki Tercsit. Persze: Komm' selten was Besseres nach! De hát, hogy az Angyal Ilus Boriskája teljesen a szerep szentimentalizmusába fuljon és hogy a Nádor, Eszti Tercsije olyan magyartalan kiejtéssel nyfjaskodjék az ő féltékeny urával, ez talán még is sok nekünk. Legalább is annyira, mint a menynyire elvártuk volna a rendezőtől, hogy Tharaszovics Margitot ne engedje ki a szinpadra olyan rettenetes toalettben; a lisztből és a kiabálásokból szintén elég lett volna kevesebb is. Kővessi (Czene) és Vendrei (Adus) jóizü epizodalakokat mutattak be. Hogy a karok, mind a két nemből, „hamiskodtak,“ azt tegnap is mondtuk, csupán azért, hogy jó előre tudja a teendőjét mindenki. Jobb most okulni, mint később javithatatlanná válni.

— A „**Nehántsvirág**“ nem tudja vonzerejét elveszitani. Tegnap este is szépen telt ház előtt került szinre. A telt házat azonban ez alkalommal, hihetőleg az okozta, hogy tegnap lépett fel első ször V. Margó Czélia, az operett primadonna a czimszerepben. Mondjuk ki mindjárt: általános tetszés mellett és olyan zajos hatás kiséretében, a melylyel a kedves müvésznő teljesen meglehet elégedve. Örömmel konstatáljuk, hogy Margó Czélia a szó leghatározottabb értelmében vett müvésznő, ki ha nem is bir val mi impozáns megjelenéssel és fenomenális hanggal, de rendelkezik mindazon donumokkal; melyek ellenállhatlanul az aradi szinházi közönség állandó kedvenczévé fogják tenni. Hangja igen kellemes, behizelgő és minden regiszterben tisztacsengésü; főelőnye pedig abban áll, hogy játéka rendkivül kifejező, és oly finom árnyalasu, hogy a szokásos frivolságu operett-szövegekben nagyon előnyösen fogja enyhiteni a bántó kétértelmüségeket. Egész estén át ő is volt az előadás központja és elhalmozták tapssal s a Jani-Juczi-kuplét viharos tetszés közt ujráztatták meg. Kővessi (Celestin) méltó partnere volt, mig Szerdahelyi és Monori ma nem ritt ki a keretből. A rendezés kielégitett, a zenekar pedig nagyban segitette a darab zenei részének összhatását.

CSARNOK.

A jó nő szépségéről

(Carmen Sylva müve.)

Carmen Sylva, a román királyné ily czim alatt adott ki a „Familia“ czimü családi lapban egy olyan dolgozatot, mely tartalmánál és szépségénél fogva érdemes arra, hogy a magyar olvasók is, főleg a nők, megismerjék. Ezért forditottam le és mutatom be.

*

A jó nő szépsége isten házának disze.

Olyan nagy hatalmat, erőt, világosságot követel a Mindenható a nőtől, mint a napfénytől; semmivel sem kevesebbet. A nő hatalmát erezhetni egész házában. E hatalommal megismerkedhetünk, mihelyt lakásába lépünk. Már az ajtó küszöbén kezdjük ismerni őt és onnan érezzük egész lényét és munkálkodásainak varázsát; a kastélyban éppen ugy, mint a szerény kunyhóban. Lépjünk drága szőnyegre, vagy csak egyszerü padlóra, fogadjon aranynyal szövött drága ruhában az inas, vagy egyszerü mezitlábos gyermek, vezessenek gazdagon ékitett szalonba, vagy alacsony szük kis szobába; mindenütt megérezhetjük a ház nőjének szellemét, mielőtt őt láthatnók.

Ha a nő olyan, mint a napfény, akkor otthona hasonló a csillogó égbolthoz: tiszta és vidamitó. Ha a ház nője homlokán tisztaság, szivében szeretet, kezében munka van: ugy körülötte minden csillámló fényt és illatot terjeszt; ugy gyermekei és virágai szépen fesledeznek és nyilnak, ugy férje boldog mosolylyal tér haza a nap fáradalmaiból és ha vendég lép a házba, fölvidámul a beteg már hangja hallatára is jobban érzi magát és a szükségben szenvedő jobban érez segitséget józan tanácsai, mint adományai által.

S mindez nem nehéz feladat! Ehhez csak szeretet kell. Egy nő előtt, kinek keble el van telve szeretettel, nincs akadály, nincs áldozat, nincs táradtság vagy félelem; mert ő egy pillanatig sem magáért, hanem övéi boldogságáért él. Ő nem kérdi azt: „vajjon boldog leszek-e?« hanem azt gondolja: „hogyan tegyem boldoggá azokat, kiket Isten nekem adott!“ A nő, ki minden időben fölteszi magában e kérdést, hamar átérzi lénye varázsának körét, mert ő világositja és nagyobbitja az értelmet, felnyitja a szemeket. A nőnek sohasem kellene addig nyugalomra térnie, mig meg nem kérdi önmagát: „vajjon kit tettem ma boldoggá?“ És a mely nap föl nem melegité környezőinek kedélyét, azt elveszettnek kellene tartania.

Vidámságot terjesszen a maga körében a hajadon is, szivélyes segitségével mindenben, ifju karjainak könnyü munkájával, szivének gyöngédségével és tiszta gondolatmeutével.

Vidámságot terjeszszen a maga körében a fiatal nő, a nappal gondjait mosolylyal fogadja, hüségesen ossza meg a fáradalmakat, kiapadhatlan türelemmel boocsássa meg a család tagjainak apró hibáit és tévedéseit.

Vidámságot terjesszen a maga körében az anya! Nyugodtan viselje gondját gyermekeinek, elháritva tőlük minden veszélyt, ossza köztük a szeretet kiapadhatatlan kincseit, melylyel egyenlően fogadja minden ujszülött gyermekét.

Vidámságot terjesszen a maga körében az agg nő is, bár szemhéjjai fáradtak s haja az élet viharaiban megderesedett. Elvezd te is, öregem, a békés életet, melyet megérdemeltél hányatott multad után. Gyönyörködjél az ifjuság vidámságában, mely nyomodban virul s örvendezzél a fénynek, mely a menynek kapujától ragyog feléd.

A biborpiros hajnaltól a meleg éltető délig és a csöndes alkonyig, mely árnyékot vet, te, nő, napfény lehetsz; s boldog az, ki olyan lehet, mint a napfény.

S ti férfiak, tekintsétek nejeitekben a ti napfényeteket, Ehhez is csak egy érzelem kell: a szeretet. A szeretet nélküli nő olyan, mint az északi szélnek kitett virág, szivesen hozna virágot, de nem bir, csupán elsárgult levelei vannak; s mikor teljes diszében kell virulnia, akkor hervad el. A szeretet nélküli nő lelki ereje meg van törve, mint a meggátolt folyó vize, mely teljes hullámaival szeretett volna medrében tovább haladni; de megáll, s azt sem tudja merre vegye utját.

Egy nő, ki nem szeret, olyan mint a téli napfény, körülvéve nehéz havas felhőktől; hiába akar életet lehelni s tüzével a földet melegiteni, erejét legyőzi a fagyos zord idő.

A férfiu, ki szereti nejét, minden nap ujabb kincseket fedezhet fel szivében, mit többre becsül bármennyi drága kőnél, mert a nőnek ő érte kell szenvednie aggodalmat, szomoruságot, félelmet, fájdalmat s halálos szélyeket.

A férfinek hálásnak kell lenni neje iránt a csöndes, békés, boldog otthonért melyet neki elővarázsolt, s gyermekeiért kikből szorgalmas, becsületes embereket nevel.

Mert a nő föl van ruházva földfeletti hatalommal, nagy méltósággal, tehát oly szépséggel, mely fölülmul minden külvilági ékességet, ő — anya! S anyának lenni: ez lénye, hivatásának kezdete és vége. Anya! ez a legmagasztosabb elnevezés, mit adhattak neki. Anyának lenni: ez a dicsősége, ez életének tanuja, ez dicsőségének koszoruja, harcza és győzelme, élete és halála.

S ez érzelem oly hatalmas bármely nő kebelében, hogy már serdülő korában gondozza a nálánál gyöngébbeket, később anyja lesz szüleinek, ha azok megöregesznek és elgyengülnek, s anyja lesz még férjének is, kit szeretettel félt és gondoz.

És ha a nőtől meg van vonva e menynyei érzelem, ugy idegeneknek ajándékozza az, mert a szerelem forrásának ki kell törnie egész erejével kebléből. Ez érzelem segitségével, mely áldozatot kiván, egy vétkes nő is meglehet téríteni; ez érzelem lemoshatja bünét a saját és a társadalom szemében.

A rosz anya nagy boldogtalanság. Az a férfi, ki rosz nővel van megbüntetve, elveszti minden reményét: mert a rosz anya alantabb fokon áll, mint az állat, mert is az kép s fiaiért életét koczkáztatni.

Ha látni fogsz egy hőst a harcz mezején, vagy egy másik férfit a lelki kincsek országában, tudd meg hogy annak kiváló anyja volt. Ti anyák! gondoljátok meg, hogy azon apró lények, kiket Isten kebletekre, karjaitok közé küldött, elsajátitnak tőletek minden jó és rosz tulajdonságot: óhajaitokat és vágyaitokat, lelki szépséget és tisztaságot; tőletek fogad el mindont, de mindent. Titőletek függ gyakran gyermekeitek boldogsága, lelketek indulatai szerint; mert ez az alapja és tényezője éltünk sorsának.

Az anya békettürése a szenvedések közepett, a köszönet, melyet az anya ád a szeretet egy melegebb sugaráért, vagy egy jól eltöltött óráért, nagy hatást gyakorol a gyermek kedélvilágára, éppen ugy, mint az anya közönye, vagy elégedetlensége, mi ugy el szomoritja a gyermek lelkét, hogy abban sem talál vigaszt, mi ellenkező esetben a legnagyobb örömet okozná neki.

Az anya titokzatos befolyása megmérhetlen mély; hatalmát ő maga sem ismeri, s csodálkozik, ha látja, hogy kikelt az, a mit ő vetett s ismét csodálkozik, ha észreveszi, hogy elveszett az, a mit ő ápolt. Mert bármily közelálló a nő hivatása az istenséghez bármily hasonló szeretete a napfényhez, sokszor téved és hibáz. Azért legyen a férfi segitségére s könnyitsen terhén, melyet visel; mert kölcsönösen egymást szeretve és becsülve elősegitik egy egészséges nemzedék virágzását, kik méltók lesznek isten gyermekeihez.

Adj erőt nekünk szent atyánk, hogy hiven teljesitsük egymás iránt a szeretet kötelességeit. Te, ki mindnyájunkat egyenlővé teremtél, adj erőt, hogy tökéletesedve, egymáson segitve közeledjünk te hozzád mennyei atyánk! Tégy jóvá s tisztává bennünket, mert te tanitál megismerni a menynyei szépséget. Te, ki fölruháztál bennünket mennyei adományoddal, adtál nekünk gondolkodó értelmet is, mely világit, mint a napfény s mely erőt ád örömest hozni meg az áldozatot azért, hogy gyermekeink okosabbak, jobbak legyenek, mint a milyenek mi vagyunk. S ha gyakori a tévedésünk, te nem fogsz elfáradni abban, hogy nekünk a helyes utat kijelöld.

Engedd istenem, hogy a mi házunk fényes mennyország legyen, megvilágitva a te szereteteo napfényével, hol az áldozat soha sem tünik nagynak, hol a megbocsás megmérhetlen, hol a hálát nem felejtik el soha!

*

Ime a román királyné eszménye, a melyben a jó nő szépségét látja.

Kirchner Béla.

A közönség köréből*)

— Kivonat. —

Az első zsilyvölgyi lövészegylet 1889. évi szeptember hó 28-án tartott rendkivüli közgyülésén felvett jegyzőkönyvéből.

II. Talattschek főlövészmesternek, az ellene az Aradi Közlöny 250 számában közzé tett s hazafiságát megtámadó czikkel szemben elégtételt szerzendő, határozza a közgyülés:

A lövészegylet meggyőződve lévén arról, hogy Tallatschek Ferencz nem hazafiatlan, sőt ellenkezőleg minden irányban ugy a lövész-egylettel szemben, valamint a közéletben mindig és mindenkor a hazafiságot tartotta szent czélul szem előtt, bizalmat s avaz neki és az Aradi Közlöny 250. számában megjelent czikkel szemben megbotránkozást fejez ki, annyival is inkább, mert a lövészegylet összes tagjai Tallatschek Ferenczet még az egylet fennállása előtt a közéletben is tanusitott működéséből ismerik, mely olyan volt, hogy ahhoz homály vagy hazafiatlanság vádja éppen nem férhet és a lövészegylet hallgatólag nem türheti el, hogy a roszakaratu czikkiró által a világba bocsájtott rágalom rajta száradjon, ennélfogva s tekintve, hogy az „Aradi Közlöny“ szerkesztősége, ki lapjában a rágalmazó czikket közzétette, kéressék fel ezen közgyülésnek az e tárgyra vonatkozó jegyzőkönyv kivonatának közzétételére.

A kivonat hitelességének igazolásául aláirandó Györke Ferencz lövészmester és Turczer Antal titkárral és látandó el az egylet pecsétjével.

(Első Zsilvölgyi lövész-egylet, Petrozsény.)

Györke Ferencz lövészmester. **Turczer Antal** titkár.

KOZGAZDASAG.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

— **Szesz-üzlet.** —

(Szeptember 30.)

(B.) Szesz. Készáru nagyban 49—, kicsinyben 49,50 hordó nélkül pl 100 Liter, beleértve 35 frt fogyasztási adó.

— **Budapesti gabnatőzsde.** —

(Szeptember 30.)

Mérsékelt kinálat, gyenge vételkedv, Forgalom 10,000 mm. Tavaszi buza 8.98—99 Oszi buza 8.37—39. Maj—junius tengeri 5·40—4.. Oszi árpa 6.82—83.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és érték tőzsdén 1889. év szeptember hó 30-án.

Magyar aranyjáradék 4. sz.	100.30
magyar papirjáradék 5,	95.30
magyar vasuti kölcsön	—.—
magyar keleti vasuti államkötvény	99.75
magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	117.50
magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	112.—
magyar földtehermentési kötvény	104.75
magyar földtehermentesités kötv. záradék	104.75
Temes-bánáti földtehermentési kötvény	104.75
Temes-bánáti földtehermentési kötv. zár.	104.75
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	104.75
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötv.	—.—
Magyar szülődésmaváltsági kötvény	99.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	138.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	128.—
Osztrák járadék papirban	84.—
Osztrák járadék ezüstben	84.75
Osztrák járadék aranyban	110.75
1860-iki osztrák államsorsjegy	138.—
Osztrák-magyar bankrészvény	917.—
Magyar hitelbankrészvény	317.75
Osztrák hitelintézeti részvény	306.90
Cs. és kir. arany	5.670
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.47
Német birodalmi márka	58.4
London	119.70
20 márkás arany	11.67

Aradvárosi **szinház.**

Évadbérlet: 4. sz. Havibérlet szünet

Kedden, október hó 1-én adatik:

Clémenceau.

Uj szinmü 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Clémenceau-né — — — Szentes Ilon.
Clémenceau Dierre — — Bihari Béla.
Ritcz, szobrász — — — Monori Sándor.
Constantin, fia — — — Celszér Kálmán.
Dobrowszka grófné — — Bácsné Maár J.
Iza leánya — — — — Angyal Ilus.
Niederfeldná — — — — Csiszérné.

Kezdete 7 órakor, vége 10 és fél órakor.

Holnap szerdán, adatik:

„BUDAPESTEK.“

Vigjáték 4 felvonásban.

A kiadóhivatal postája.

— Ifj. Z. (Vadász.) A reklamált lapokat elküldötte a kiadóhivatal, de azok visszaérkeztek „ismeretlen“ jelszóval. Az ottani postahivatal ezt igazolhatja. — Az uj „Nyilttér“-ért 2 forint jár.

Felelős szerkesztő:

HINDY ÁRPÁD.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Az ifju Zilahy Lajos ur és a vadászi vadásztársaság illetve Oláh Lajos ur között felmerült viszályt ezennel lovagiasan elintézettnek nyilvánitjuk.

Vadászon, 1889. év szept. 25.

Danczkai Márton, mint Oláh Lajos ur illetve vadász vadász társaság megbizottjai

Páll Pál, Iby Miklós. mint ifju Zilahy Lajos ur megbizottjai.

ROSER JAKAB

Arad

Szabadságtér 20 sz., Forray utcza sarkán, gróf Nádasdy-ház.

Van szerencsém a t. hölgy-közönséggel tisztelettel jeleztetni, hogy ujonnan berendezett

női- és gyermek-confectió-üzletemet

f. é. október hó 5 en megnyitom.

Mély tisztelettel:

Rozer Jakab.

Katonazene

WITTMANN KÁROLY

étteremben

a cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara

ma kedden este

nagy zeneestélyt

rendez,

HULKA karnagy személyes vezetése mellett.

Kezdete esti 8 órakor.

*) E rovat alatt közérdekü közleményeket a beküldő felelősége közöl — a szerk.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Október 1-én.

	Pénz	Árú
M. kir. aranyj. adóment. 4%	99 50	99 80
„ „ papirjáradék adóment. 5%	— —	— —
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 5%	94 55	94 85
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	— —	— —
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	— —	— —
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.) adóment. 5%	99 75	100 25
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	112 25	113 —
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	137 50	138 50
„ „ „ 50 frt drbja	137 —	138 —
Tiszai s szegedi kölcsön 4%	130 —	131 —
M. k. földtm. kötvények 5%	104 75	105 25
„ „ „ „ 1867. zárad 5%	104 75	105 25
M. k. földtm. kötvények temesi 5%	104 75	105 25
„ „ „ „ 161. zárad. 5%	104 75	105 25
M. k. földtmi kötvények horváthorsz. 5%	— —	— —
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	104 75	105 52
„ „ „ erdélyi jelz. urb. vk, (100 fra 5%	98 50	99 —
Szőllődézsmavált. kötv. (100 frt) 5%	100 —	101 —
Pest vár. kölcsöne 1870. évből 6%	101 50	102 —
„ „ „ 1871. évből 6%	107 —	109 —
Budapesti főv. 1880. kölcsöne 6%	100 —	100 25
Budapesti bankegyes. részvényt.	100 —	100 50
Magy ált. hitelbank	281 —	281 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	— —	— —
Magy. lesz. s pénzváltóbank	99 25	99 50

	Pénz	Árú
Magy. orsz. bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	303 90	304 10
Osztr.-magyar bank	880 —	885 —
I. magyar iparbank	153 —	155 60
Pesti magy. keresk. bank	712 —	715 —
Bécsi bizt. társulat	168 —	17 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	215 —	— —
Első magy. általános bizt társ.	3140 —	3150 —
Foncière pesti bizt. társ.	66 50	67 —
Magyar-franczia bizt. társ.	— —	160 —
Pannonia visszb. társ.	945 —	955 —
Concordia malom	528 —	531 —
Első budapesti malom	1045 —	1050 —
Erzsébet malom	242 —	244 —
Hengermalom	595 —	600 —
Lőriza malom	252 —	255 —
Molnárok és sütők malma	353 —	350 —
Pannonia malom	755 —	760 —
Viktoria malom	130 —	132 —
„Adria“ tengeri hajó	— —	— —
Alföld-fiumei vasut 5%	175 50	176 50
Bátaszéki domb.-zákány	— —	— —
Déli vasut 5%	— —	— —
Eszakkeleti vasut 5%	154 50	155 50
Erdélyi vasut 5%	194 50	195 50
Győr-sopron-ebenfurti v.	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut	142 —	143 —
Magyar galiczíai vasut	160 50	161 60
M. ny. v. (sz.-győr grác i v.)	157 60	158 —
Osztrák államvasut 5%	232 50	233 —
Pécs-barcsi vasut 5%	188 —	189 —
Tisza-vidéki vasut 5%	246 —	248 —
Osztr. dunagőzhajózási	— —	— —

	Pénz	Árú
Pesti közuti vaspálya	430 —	432 —
Pesti köznti vasp. elővezet-jegyek	110 —	215 —
Budepesti III. ker, takarakp.	168 —	110 —
Országos központi	452 —	457 —
Pesti hazai első	7325 —	7525 —
Egyesült Budapest fővárosi takp,	452 —	455 —
Magyar ált. takarékp, részvény	88 —	89 —
Alagut	145 —	147 —
Általános waggon kölcs. társaság	69 —	72 —
„Franklin“-társulat	198 —	200 —
Ganz és társa vasön, és gépgyár	826 —	830 —
Geschwindt-féle szeszgyér	330 —	332 —
Gyapjum, és biz, I. magyar	246 —	250 —
Keresk, épülete	675 —	— —
Könyvnyomda „Athaeneum“	444 —	448 —
„ Pesti	1070 —	1100 —
Kőszénb. és téglagy, (Drasche)	221 —	222 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	59 —	224 — 60 —
Pesti épitő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj, vasutrvtrs,	100 —	101 —
Salgótarjáni kőszénb,	171 —	172 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár	152 —	154 —
Schlick-féle vasö, és gépgy. II, kib	— —	— —
Serfőzde első magyar	810 —	820 —
Sertéshizlaló	270 —	274 —
Sós-uti kőbánya	— —	— —
Spodium- és csotlisztgyár	110 —	120 —
Szálloda-részvénytársaság	104 —	106 —
Tégla- és mészégető ujlaki	149 —	150 —
Törk dohányrészvény	— —	— —
Göztéglagyár kőbanyai	25 —	255 —
Mjelz.-bank ny. kölcsönkötv. 4. sz	20 —	105 50

Záloglevelek.	Pénz	Árú
M. földhitelint. papirérték 5%	100 75	102 50
„ „ „ 4%	100 75	101 50
„ „ „ 4%	97 10	97 60
„ „ arany v. ezüst 5%	120 —	121 —
„ jelzálogbank	103 —	— —
„ „ 5%	103 —	104 —
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5%	101 25	102 —
Osztr.-magyar bank o. é. 5%	101 90	102 50
„ „ „ „ „ 4%	99 60	100 25
„ „ „ „ „ 4%	99 60	100 50
Pesti keresk. bank 6%	103 —	103 50
„ „ „ 5%	101 —	101 —
„ „ „ 5%	101 25	101 —
Albina tak, és hitelint. 6%	101 —	102 —
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	103 —	105 —
Loyd- és tőzsde-épület 6%	99 50	— —
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	11 —	11 50
Osztrák vörös-kereszt-egylet	19 50	20 —
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 63	5 68
Cs.-kir. arany (kör)	5 54	5 59
Osztrák magyar 8 frtos arany	9 25	9 47
20 frankos arany	9 48	9 —
Osztrák és magyar ezüst	— —	— 59
Német. birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	58 25	58 50
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	58 30	59 56
Amsterdam 100 hollandi tr.	98 50	98 75
Páris 100 frankért	47 25	47 45
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	47 15	47 22
London 10 font sterlingért	119 40	119 9

M. k. államvasutak. 61862—89. sz.

B.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak vonalain szükséges folyt a czélból való 100 csoport 4'51'26" szögű c rendszerű egyszerű teljes keresztezés szállitására nyilvános pályázat hirdettetik.

Az ivenként 50 kr. magyar bélyegjegygyel ellátott és lepecsételt ajánlatok a következő külczimmel: „Ajánlat 61862—89. számhoz folyt aczélból való keresztezések szállltására," 1889. évi október hó 19-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának anyag- és leltár beszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 75. sz. I. em. 47. ajtó) átadandók, illetve postán odaküldendők.

Bánatpénz fejében az ajánlt keresztezések értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1889. évi október hó 18-ának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Az ezen szállitásra vonatkozó közelebbi feltételek és módozatok az emlitett anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál és a m. kir. államvasutak mindegyik üzletvezetőségénél megtudhatók.

Budapest, 1889, szeptember 9.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu magy. kir. pénzügyminiszterium 48680 sz, rendelete nyomán ezennel közhirré tesszük, hogy az italmérési jog kártalanitása fejében az 1888 évi XXXVI t. cz. alapján adandó tőkékre az 1889 évi XXXIII t. cz.-ben megtartott és az 1889 évi 48620 sz, a. az italmérési jog kártalanitása körül felmerülő munkálatok végzésével megbizott pénzügyi közegekhez intézett, s alább közölt körrendeletben részletezett feltételek alatt pénzintézetek által előlegek fognak nyujtatni.

A kártalanitási tőkékre igényelt előlegek engedélyezése iránti kérelem a kártalanitása jogosult, vagy képviselője által a kártalanitási ügyek ellátásával, az illető törvényhatóság területén megbizott pénzügyi közegeknél irásban, vagy szóbeli leg esetleg a vonatkozó kártalanitási tőke megállapitsa iránt folytatott egyeszségi tárgyalás alkalmával terjesztendő elő.

Ezen előlegekről a fent idézett körrendeletben is ertetett modozatok mellet kötelezvények tesznekkiállitandók, mely kötelezvények a kártalanitási ügyekellátásával az illető törvényahatóság területén megbizott pénzügyi közegek adandókat folyi azokat elhatározás és illetőleg az előleg kiszsitása iránti intézkedés végett a pénzügyminaoterhey haladéktalanul felterjeszten tartozik.

A pénzügyminiszter határozatárólés és illető leg az előleg kifizetésének helye idejéről a jogosult felek az illető pénzügyi közegek által megfelelően értesittetni fognak; azon körrendelete melyre fenebb hivatkozás történik a városháza kapuján ki van függesztve.

Aradon, 1889. évi augusztus -én.

Arad sz. kir. város tanácsa.

Hirdetés.

A folyó évben kiigazitott és az 1890 ik évben érvénynyel beérandó országgyülési képviselő választók névjegyzék ellen beadott felszólalásokra hozott határozatok folyó szepmtember 20-tól—30 ig a polgármesteri hivatalban közszemlére kitétnek,- hol azok hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kitett határozatok ellen a kir. Curiához intézendő felebezések a határozatok kitételét követő tiz nap alatt a polgarmesterhez mint a központi választmányi elnökéhez nyujtandók be.

Arad, 1889. évi szeptember hó 4 én.

Arad szab. kir. város
központi választmánya

Rozsnyay Mátyás
gyógyszertára
és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbizható hatásu szereket:

Chinín-czukor és Chínin csokoládé, gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadijjal koszoruztak. Mind az öt világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek, dr Häger javitott receptje szerint, legmegbizhatóbb szer hideglelés ellen felnöttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian Biztos hatásu és ártalmatlan szerekből összeállitott hajfestőszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Bruntzik fogcseppjei. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr. A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arczon mutatkozó szeplők, pattanások és májfoltok elüzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépitő hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Vlódi tokji bor Kitünő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhirü pinczéjéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor Egy 35 centl. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

V ss Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centlit. üveg 1 frt.

P 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta Egy üveg 1 frt.

S lon-bengáli tűzek. Füst és szag nélkül, vörös, fehér és sárga szinben Egy kl. 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya fénynyel. Hat perczig égő, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag ¼ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagyb lzsama. A megfagyott kezet vagy lábat 3—4 nap alatt biztosan meggyógyitja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghülésből eredt rheumás és csuzos fájdalmak ellen igen hires és keresett szer. Egy üveg ára 80 kr.

Dr. Keleh köhögés elleni por mely mindenféle köhögést biztosan gyógyit. Ára 40 kr.

Minden gyógyszerek — a pakolási csekély költhégek hozzáadásával — bárhova posta utján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyszerekre megbizásnak elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesitettnek.

Hirdetmény.

Az utóbbi időben az ebdüh gyakrabban fordult elő, nehogy járványossá váljon, s a dühöebek harapása által az emberekre, és házi állatokra át származon, a nagyméltóságu m. kir. földmüvelés ipar és kereskedelem ügyi miniszterium 1886 évi 13062 sz. a. kelt rendelete alapján a következő óvintezkedések tétetnek közhirré.

Minden kutyának vagy más házi állatnak tulajdonossa a dühnek netaláni kitörése ellen a legnagyobbb elővigyázatra utasitatik.

A kutyák eledelben és italban szükséget ne szenvedjenek azoknak rodhadt vagy büzös hust, vért, zsirt vag ily féle táplálékot adni tilos, a kenyér melyet a kutyák eledelül kapnak sületlennek vagy melegnek lenni nem szabad, nagyon hasznos nekik sózott kenyér és csont, ellenben forró étel ártalmas.

A kutyák mindég tisztán tartandók, bolyhosok megnyirandók és gyakran vizben usztatandók, azokat ingerelni és nemiösztönük kielégitésében akadályozni tilos.

Kutyáknak felügyeletnélküli futkározását türni nem szabad, miután más kutyákkali összemarakodásra alkalmat kapnak, a mérges kutyák lánczon tartandók.

Ha ezen elővigyázat mellett is a kutyán korjelek vétetnek észre, t. i. a kutya mogorva, szomoru, lassan egyik helyről a másikra huzódik, elbuvik, szokott tulajdonságaitól eltér, ismeretes személyek iránt ellenségesek, minden tárgy iránt harapásra hajlandónak mutatkozik, azonnal lánczra teendő és a rendőrségnél bejelentendő, miután kétséget nem szenved, hogy a düh kitöréssel fenyeget.

Ki ezen bejelentést elmulasztja, szigoru büntetés alá esik.

Minthogy a házi állatok veszetteb marása által vagy más veszet állattal érintkezés folytán befertőzöttek lehetnek a nélkül, hogy arról valamint a tulajdonos tudna, ennélfogva köteles mindenki ha állatain a düh jeleit: ingerült viselet, dühösség, bőszültséget elárulo rekedt, hang személyek és tárgyak irányában ellenséges magaviselet, sértésre törekvés, — figyelemmel kisérni, ly állatot megkötni és a kapitányi hivatalnál bejelenteni köteles.

Arad, 1889. szeptember 11.

Urbányi, főkapitány.

Kevés haszon, nagy forgalom.

Versenyképesség. Leszállitott

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legujabb áruczikkekkel dusan ellátta

kézmü-, rövid-, norinbergi-, fehérnemü-áru
és
gyermekjáték-üzletemet.

Leszállitott árak, mesés olcsóság és a czikkek finomsága felülmuhatatlanok.

Egy vég vászon 30 röf. 4.50 5.50 6.— 7.— 8. frt.
Csoda creász és sziléziai vászon 5. 6, 7 8, 15 forintig.
Különféle vásznak röfe 12. 14. 16. 18. 20. 25 krajczár.
Kanavasz, oxford, zephir. 1 vég 30 röf 5. 6. 7. 8. 9 frt.
Különféle oxford zephir 18, 20. 22, 25. 30 krajczár.
Kartonok, legujabbak 16, 18. 20. 22. 25 kr.
Divatos barketok 16. 20. 22. 25. 27. 30, 36 krig
Koczkázott és szines szövetek 16. 18. 20. 25 kr.
Creppek, beegek, casmirok, loden. dupla széles, minden szinben 30, 35, 40 50, 60, 70 kr.
Fekete lüszterek 20. 22. 25. 30. 40. 50.
Fekete ternok, kasmir és Crepp, dupla széles 55, 66. 70. 80. 90 1.— 1.60-ig.
Finom czérna mosókelmék gyermek és férfi öltönyökre 25, 30, 40, 50 kr.
Vitorlavásznak 20, 22. 25, 30 kr.
Törülközők 16 18. 20. 25 kr.
sztalkendők és pohártörülők 20 22. 25. 30 kr.
sztalteri ők szinesek 34. 60. 1.— 1.20 1.50, 2 frt.
sztalteritők és asztalkendők 6 személyre 3.50 4.—, 12 személyre 6. 7. 8 frt.
Csipke és juttefüggönyök 20, 22. 25 30. 40 kr.
Zsebkendők fehér és szines 6 drb 40. 50. 80, 1,—. 3 frtig.
Női- és gyermekczipők csodás olcsó árbaa.
Gyermekkocsik 5.50 6.50 7.50 8.50,
Esőernyők 90 kr. 1, 1.20 1.50. 2, 3. 4 5 frt.
Finom chiffon, oxfort és kretoningek 90 1.—, 1.20, 1.50, 1.80 2 frt.
Dolgozó-ingek 65. 70 80. 90 kr.
Férfi lábravalók vászonból 60, 70. 80. 90 kr.
Finom női ingek 65 75 85. 90. 20 1.50.
Fehér és szines alsó-szoknyák 80. 90. 1.—. 1,20, 1.50.
Mellfűzők 60, 65. 70. 80. 90. 1 20. 1.50.
Gyermekingek 60. 70. 80. 90. 1.—
Nyakkendők 14 18. 20. 20. 25. 30. 40. 50 kr.
Finom női hálócorsettok 70. 80, 90. 1.— 1120 1.50
Harisnyák nők férfiak és gyermekek számára 8. 10. 15. 20. 25, 30 kr.
Gallérok 16. 18, 20 kr.
Manchetták 25. 30. 35 kr.
Munkás sapkák 25. 30 40 kr.
Gyermek és férfi nemezkalapok 1.—, 1.20 1.50, 1.80. frtig.
Utazó-bőröndök (Koffer) 90, 1 20. 1.50. 10-ig.
Kézi kosarak 25, 30. 40. 60. 80. 1—, 1.50.
Czérnt, selyem és glacekeztyük minden szinben.
Gyermekruhák, fiuk és leánykák részére.
Szőnyegek paplanok és pokróczok. Gépész-öltönyök, gyermek- és női kötők Mindennemü selyemkendők, szabókellék, szallagok, rüschek, virágok, gombok czérnák, pamutok, pénzes-, dohány- és szivartárczák asztal- és tollkések. kanalak, fog-, haj- és ruhakefék uj tajtpipák és szipkák, illatszerek, albumok, iskolatáskák, poharak, csemegés-tányérok, vajtartók.

Ezeken kivül felhivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállitási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasz[illegible] tárgyakból van összeállitva. A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem.

KILÉNYI ADOLF ARAD,

lőtér, arena-épület. „a kék golyóhoz.

Postai megrendelések pontosan teljesittetnek. Csomagols ingyen.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.